

UZASADNIENIE

W dniu 20 sierpnia 2015 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Ł. wydał decyzję odmawiającą podjęcia wypłaty M. C. 100% części uzupełniającej renty rolniczej. W uzasadnieniu organ rentowy powołał się na art. 28 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, wskazując, że w razie prowadzenia działalności rolniczej wypłata części uzupełniającej emerytury – renty rolniczej ulega zawieszeniu w całości lub części (decyzja – k. 261 akt KRUS).

Od powyższej decyzji odwołał się do Sądu Okręgowego w Łodzi M. C., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do wypłaty części uzupełniającej świadczenia podnosząc, że nie prowadzi już działalności rolniczej.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi

ustalił, co następuje:

Odwołujący – M. C. urodził się w dniu (...) (okoliczność bezsporna).

Decyzją z dnia 20 marca 2015r. M. C. zostało przyznane dalsze prawo do renty inwalidzkiej rolniczej. Wypłata części uzupełniającej świadczenia została podjęta w 50% z uwagi na prowadzenie działalności rolniczej (decyzja k. 231 akt KRUS).

W dniu 10 lipca 2015r. M. C. złożył wniosek o podjęcie wypłaty części uzupełniającej w 100% (wniosek k.241,258 akt KRUS).

Niespornym jest, że wnioskodawca jest właścicielem udziału wynoszącego 29/32 gospodarstwa rolnego o powierzchni 6,15 ha oraz użytkownikiem gruntów rolnych o powierzchni 1,02 ha, której jest samoistnym posiadaczem (pismo wnioskodawcy k.163 akt rentowych).

W wyniku tego wniosku organ rentowy wydał zaskarżoną obecnie decyzję wskazując, że M. C. nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, albowiem mimo złożenia umowy dzierżawy nie przedstawił zgody pozostałych współwłaścicieli na wydzierżawienie gruntów (decyzja k.261 akt rentowych).

Wnioskodawca aktualnie nie prowadzi działalności rolniczej, ziemię której jest współwłaścicielem obrabia i uprawia jego brat B. C. od trzech lat (zeznania świadków M. K. k.22, 2 min. 58 sek. protokołu elektronicznego, W. K. k.22, 12 min.41 sek. protokołu elektronicznego, B. C. k.42, 2 min.13 sek. protokołu elektronicznego).

Odwołujący pobierał dopłaty unijne w 2015r. tylko z gospodarstwa o powierzchni 1,02 ha (zaświadczenie (...) k.30).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie w postaci dokumentów zawartych w aktach sprawy oraz w załączonych aktach emerytalnych wnioskodawcy, które nie były kwestionowane w toku postępowania sądowego, a także w oparciu o zeznania złożone przez powołanych świadków oraz zeznania wnioskodawcy. Przesłuchani świadkowie jak i brat wnioskodawcy potwierdzają, że nie prowadzi on już gospodarstwa rolnego. Powołane wyżej pozostałe dowody, które stanowiły podstawę do tak poczynionych ustaleń faktycznych wzajemnie ze sobą korelują, tworząc spójną, logiczną całość pozwalającą Sądowi wydać rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi

zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych, odwołanie jest zasadne i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r., Nr 50, poz. 291 ze zm.), wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą. Zawieszenie wypłaty dotyczy części uzupełniającej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy. Wypłata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7, 9 i 10.

Zgodnie zaś z ust. 4 art. 28 ustawy uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:

1) gruntów wdzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej:

a) małżonkiem emeryta lub rencisty,

b) jego zstępnym lub pasierbem,

c) osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,

d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b lub c;

2) gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych;

3) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia;

4) własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.

Wskazać w tym miejscu należy, że przepis art. 28 ust. 4 ustawy należy interpretować w powiązaniu z art. 6 pkt 1 i 3 ustawy, w którym podmiotem ubezpieczenia nie jest właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego, lecz wyłącznie osoba prowadząca działalność rolniczą w posiadanym gospodarstwie rolnym.

Przepis art. 6 ustawy zawierający słowniczek definiując pojęcia: „gospodarstwo rolne” i „działalność rolnicza” odwołuje się do kryterium funkcjonalnego, pomijając kwestię własności i posiadania. Zgodnie z art. 6 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z dnia 20 grudnia 1990 roku, działalnością rolniczą jest działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym produkcji ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej, rybnej i leśnej.

Podkreślić należy, iż na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników rolnik uzyskuje prawo do świadczeń bez konieczności wyzbycia się gospodarstwa rolnego, a własność gospodarstwa nie jest cechą ubezpieczonego rolnika. Zgodnie z powołaną wyżej ustawą ubezpieczenie społeczne rolników oparte jest bowiem na konstrukcji stosunku ubezpieczenia społecznego, który charakteryzuje się finansowaniem z funduszu tworzonego ze składek osobowych, niezależnych od obszaru gospodarstwa rolnego oraz prawem do świadczeń oderwanym od przekazania gospodarstwa rolnego. Ustawa ta przewiduje nabycie prawa do świadczeń niezależnie od zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, albowiem rolnik uzyskuje prawo do świadczeń nie dlatego, że wyzbył się własności lub posiadania gospodarstwa rolnego, lecz dlatego, że z powodu wieku lub stanu zdrowia utracił zdolność do pracy w gospodarstwie, czyli możliwość jego prowadzenia. Natomiast zaprzestanie działalności rolniczej

ma znaczenie w zakresie wysokości otrzymywanych świadczeń, gdyż część składkowa wypłacana jest w każdych okolicznościach, ale wypłata części uzupełniającej ulega zawieszeniu w przypadku prowadzenia działalności rolniczej (patrz tak samo wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 grudnia 2004 r. III AUa 598/2004 LexPolonica nr 376289).

Skoro przepis art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników należy interpretować zgodnie z art. 6 pkt 1 i 3 tej ustawy, w którym podmiotem ubezpieczenia nie jest właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego lecz wyłącznie osoba prowadząca działalność rolniczą w posiadanym gospodarstwie rolnym, przeto uznać należy, że własność lub posiadanie gospodarstwa rolnego obecnie pozostają poza sferą stosunku ubezpieczenia społecznego rolników i są prawnie obojętne przy objęciu ubezpieczeniem, a także nie mogą mieć wpływu na wysokość pobieranych świadczeń. Uzyskanie możliwości pobierania pełnego świadczenia zależy tylko od zaprzestania działalności rolniczej, zatem właściciele gruntów innych niż wymienione w art. 28 ust. 4 pkt 1-7 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników mogą dowodzić, że nie są już rolnikami, gdyż nie prowadzą na nich działalności rolniczej (porównaj wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 czerwca 2009 r., III AUa 255/2009, LexPolonica nr 2272595).

Ponadto interpretacja ta powinna pozostawać w zgodzie z treścią art. 38 ustawy, który to przepis zawiera domniemanie, iż:

- 1) właściciel gruntów zaliczonych do użytków rolnych lub dzierżawca takich gruntów, jeżeli dzierżawa jest zarejestrowana w ewidencji gruntów i budynków, prowadzi działalność rolniczą na tych gruntach;
- 2) podatnik podatku rolnego lub podatku od dochodu z działów specjalnych prowadzi działalność rolniczą w rozmiarze wynikającym z zakresu opodatkowania;
- 3) jeżeli własność lub dzierżawa gruntów, o których mowa w pkt 1, przysługuje kilku osobom lub jeżeli obowiązek podatkowy, o którym mowa w pkt 2, ciąży na kilku osobach - każda z tych osób uczestniczy w prowadzeniu działalności rolniczej;
- 4) osoba bliska rolnikowi, spełniająca warunki określone w art. 6 pkt 2 lit. a i b, stale pracuje w gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy - jeżeli okoliczność ta została stwierdzona zgodnym oświadczeniem rolnika i tej osoby.

Domniemanie o którym mowa, zgodnie z zasadami ogólnymi, może być jednak obalone przy pomocy wszelkich środków dowodowych. Możliwość prowadzenia postępowania dowodowego nie wyłącza przy tym art. 28 cytowanej ustawy.

Nie można zatem zgodzić się ze stanowiskiem organu rentowego, iż sam fakt współwłasności w działce ziemi bez jej uprawiania uzasadnia zawieszenie części uzupełniającej emerytury. Decydujące znaczenie ma bowiem zawsze ustalenie, czy na tych gruntach jest prowadzona działalność rolnicza w rozumieniu art. 6 pkt 3 cyt. ustawy. Taka wykładnia powołanych przepisów wynika z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Między innymi w uchwale z dnia 6 maja 2004 roku (II UZP 5/2004 OSNP 2004/22 poz. 389), SN stwierdził, iż wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który, będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego, faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 powołanej ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 tej ustawy.

Sąd Najwyższy dokonując wykładni art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w wyroku z dnia 8 stycznia 1997 roku, II UKN 39/96 (OSNAPiUS 1997/16 poz. 299), stwierdził, że przesłanką stosowania tego przepisu i zawieszenia wypłaty części składkowej emerytury lub renty jest prowadzenie działalności rolniczej, nie jest nią natomiast samo posiadanie lub dysponowanie własnością gospodarstwa. W konsekwencji Sąd Najwyższy przyjął, że

w odwołaniu od decyzji o częściowym zawieszeniu wypłaty świadczeń właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego może dowodzić, że nie prowadzi w nim działalności rolniczej.

Z zeznań świadków wynika, że M. C. nie wykonywał żadnych prac rolniczych, utrzymywał i nadal utrzymuje się jedynie ze świadczenia rentowego, nie osiągając żadnych dochodów z gospodarstwa rolnego, którego jest współwłaścicielem.

Prowadzenie działalności rolniczej nie jest tożsame z posiadaniem gospodarstwa rolnego, albowiem oznacza ono prowadzenie gospodarstwa rolnego i uzyskiwanie tą drogą dochodu. Właściciel gospodarstwa rolnego, który nie prowadzi tego gospodarstwa i nie otrzymuje z niego środków utrzymania nie poświadcza nieprawdy w oświadczeniu o zaprzestaniu prowadzenia działalności rolniczej (patrz wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2005 roku, III AUa 1209/2004, LexPolonica nr 382910).

Zdaniem Sądu Okręgowego stanowisko Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oparte jest na błędnej argumentacji, iż prawo własności gospodarstwa rolnego stanowi wystarczającą przesłankę do uznania ubezpieczonego za osobę, która nie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej. Z takim stanowiskiem nie sposób się jednak zgodzić, albowiem w przypadku wnioskodawcy zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej jest przesłanką natury faktycznej, a nie prawnej.

Sąd Okręgowy podzielił pogląd i argumentację Sądu Apelacyjnego w Warszawie wyrażoną w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 stycznia 2007 r. (III AUa 18/2007, LexPolonica nr 1317168), iż nawet wtedy, kiedy uprawniony do emerytury albo renty z KRUS jest posiadaczem albo właścicielem gospodarstwa rolnego, zachowuje nadal prawo do całości świadczenia, jeżeli faktycznie gospodarstwa nie prowadzi i nie uzyskuje z niego dochodów.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do wypłaty części uzupełniającej renty w 100% od dnia 1 lipca 2015 roku.

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu, wypożyczając akta rentowe wnioskodawcy.